

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Praha

Inspekční zpráva

17. mateřská škola Plzeň, Čapkovo náměstí 4

Čapkovo náměstí 4, 307 03 Plzeň

Identifikátor zařízení: 600 069 346

Zřizovatel: Magistrát města Plzně, Kopeckého sady 11, 306 32 Plzeň

Magistrát města Plzně, školský referát, Částkova 78, 326 00 Plzeň

Termín konání orientační inspekce: 2001-01-16, 2001-01-17

Čj.	015 44/2001-1505
Signatura	od4au118

CHARAKTERISTIKA ZAŘÍZENÍ

Účelová budova mateřské školy v sídlištní zástavbě byla původně zřízena jako škola čtyřtřídní, zřizovatelem byly Československé státní dráhy. V současné době jsou v provozu tři třídy, s celkovým počtem 78 zapsaných dětí. Kapacita daná Rozhodnutím o zařazení do sítě škol ze dne 28. 3. 1996, pod čj. 447/96 a Výpisem ze sítě škol ze dne 16. 9. 1999 stanoví počet dětí na 100 a není překračována. Výjimka z počtu zapsaných dětí dle § 4, odst. 1 a odst. 8 Vyhlášky o mateřských školách č. 35/1992 Sb., není na tento rok ředitelkou navržena, přestože počet dětí na třídu převyšuje 20. V místnostech určených pro čtvrtou třídu je zřízena stabilní ložnice a tělocvična. Součástí školy je školní jídelna. Nevyužité prostory v suterénu budovy zřizovatel pronajímá soukromé firmě. Škola je zálohovou organizací Magistrátu města Plzně.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI

Řízené činnosti

Plánování vzdělávacích činností vychází z Časově tematických plánů pro mateřské školy schválených MŠMT ČR. Vzhledem k současnému pojetí předškolní výchovy nejsou tyto plány výrazně modifikovány. Přestože jsou plánovány názvy týdenních motivačních celků spolu s úkolem a obsahem činnosti na každý den, setrvává orientace na plnění vzdělávacích cílů. Obsahová a motivační složka plánů není hlouběji propracovaná. Prostředky plnění úkolů jsou vybírány rutinním způsobem, bez hlubšího promyšlení, evidentně chybí inovační prvky či náměty. Jednotlivé výchovné složky jsou v týdenních cyklech rovnoměrně zahrnuty, v heterogenní třídě nejsou plánované úkoly diferencovány dle věku dětí.

Personální podmínky vzdělávací činnosti školy jsou velmi dobré. Všechny pedagogické pracovnice jsou odborně a pedagogicky způsobilé ve smyslu vyhlášky č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a kvalifikačních předpokladech výchovných poradců.

Mateřská škola má pro realizaci vzdělávacích činností přiměřené prostorové podmínky. Třídy a herny jsou přizpůsobeny činnostem dětí a v jejich vybavení je zřejmá snaha vedení školy o účelnost. Nabídka učebních pomůcek, hraček, audiovizuální techniky a další materiální zabezpečení školy je na standardní úrovni. Dle finančních možností se průběžně inovuje. Školní zahrada je vhodně vybavena pro rekreační činnosti a relaxaci dětí při pobytu venku. Dostatek vzrostlých stromů brání v letním období nepříznivým vlivům slunečního záření.

Prostředí mateřské školy je čisté, funkční a bezpečné. Výzdoba interiéru tříd však postrádá určitou koncepci či jednotící prvek. Působí nahodile, zejména různorodostí použitých materiálů, jejich různou uměleckou hodnotou i umístěním. V úpravě a tvorbě prostředí citelně chybí nezastupitelný, aktivní podíl tvořivé spoluúčasti dětí. Dětské výtvarné práce jsou prezentovány převážně jen ve vstupní hale a v šatnách. V důsledku těchto nedostatků je estetičnost a podnětnost prostředí mateřské školy celkově nižší.

V době konání orientační inspekce nebyly ve většině tříd plně respektovány psychohygienické zásady. Výrazně převažovaly činnosti řízené nad spontánními, chyběla dominantní úloha volné hry. Odpoledne nebyla nejstarším dětem umožněna alternativní činnost místo odpočinku na lehátkách. Místo volných her byly pro skupiny dětí organizovány zájmové aktivity, které byly spíše duplicitní řízenou činností organizovanou již dopoledne. Doba koncentrace pozornosti dětí byla většinou nepřiměřená, formy práce v kroužcích nebyly efektivní a nepřinášely dětem prožitek a uvolnění. Pitný režim v jednotlivých třídách fungoval odpovídajícím způsobem, tj.

formou průběžné nabídky tekutin. Režimové momenty (např. rozdávání svačiny, používání umývárny či WC) byly individualizovány. Děti přiměřeně zvládaly základní hygienické, sebeobslužné a pracovní návyky. Pozitivním jevem byla také možnost výběru nápoje (mléko nebo čaj) a přihlížení k přirozeným projevům jednotlivých dětí při jídle (nechutenství, neoblíbené jídlo apod.).

Inspekční tým provedl hospitace ve všech třídách, u pěti učitelek včetně ředitelky školy. Sledované organizační formy řízených činností spočívaly převážně v tradičním frontálním uspořádání. Ve zvolených metodách a formách odborné práce učitelek až na výjimky převažoval didaktismus, pracovní stereotyp a výrazná orientace na plnění daných cílů. Rutinní pojetí realizace činností upřednostňovalo zejména tradiční verbální metody s nižší efektivitou. Nebyly využívány progresivní způsoby a vzdělávací postupy, v pedagogickém procesu také nebyly zaznamenány inspirativní či inovační prvky. Až na výjimky chybělo např. přirozené učení hrou či prožitkem, uplatnění fantazie, kreativního myšlení a seberealizace dětí, spontánnost, experimentování apod. Styl vedení pedagogického procesu vycházel převážně z mnohaleté pracovní zkušenosti většiny učitelek. Postrádal prvky typické pro současné pojetí předškolní výchovy, především lehkost, spontánnost, hravost a nápaditost. Výjimku tvořila vzdělávací činnost sledovaná ve 2. třídě. Učitelka bohatě využívala prvků smyslové výchovy a přímých praktických činností či zkušeností dětí. Bylo zařazeno spontánní učení hrou, aktivity nenásilně rozvíjely dětskou fantazii, myšlení, řeč. Vstupní i průběžná motivace v této třídě byla nápaditá, pro děti poutavá. V realizaci vzdělávacích činností zde byla zaznamenána výrazná převaha pozitiv s drobnými, formálními nedostatky (např. menší prostor pro seberealizaci dětí, dominantní role učitelky, otázky stimulující k jednoslovným odpovědím).

Motivace činností v ostatních třídách vycházela z běžných námětů, které však postrádaly tvořivý způsob zpracování. Proto byly v některých případech pro děti příliš známé a tím nezajímavé. Aktivizace a podnětnost motivační složky pak byla minimální. Děti ztrácely zájem o společnou činnost, což u nejstarší věkové skupiny vyústilo až v projevy nekázně. Hodnocení dětí v průběhu sledovaných činností probíhalo vždy taktně a nenásilně. Učitelky je dokázaly povzbudit nebo jim poskytovat jistotu v jejich rozhodování. Hodnotící projevy směrem k dětem byly vždy zaměřeny kladně, s oceněním snahy či pokroku jednotlivců.

Vzájemná komunikace ve všech třídách byla převážně založena na respektování, důvěře a partnerství. Dohodnutá pravidla jednání a chování byla dětmi akceptována, jejich reakce působily přirozeně. Verbální projev učitelek a dětí nebyl optimálně vyvážen, ve všech třídách převažovalo slovní vedení a výrazná dominantní role učitelek.

Mezi dětmi navzájem nebyly pozorovány větší konflikty, prvky agresivního chování apod. Všechny pedagogické pracovnice se k dětem chovaly vlídně a laskavě, což příznivě ovlivňovalo psychosociální podmínky vzdělávací činnosti.

Spontánní činnosti

V průběhu orientační inspekce byl prostor pro volnou, tvořivou hru dětí zbytečně krácen, případně vytěsněn činností řízenou. Proto nebyly pozorovány bohatě rozvinuté námětové hry s prvky vzájemné spolupráce či komunikace dětí v herní roli. V kratším časovém úseku převládaly hry konstruktivního charakteru. Děti měly možnost volného výběru hry, hračky i partnerů ke hře. Případný vstup učitelek do herních situací byl klidný, nenásilný, s cílem pomoci rozvinout hru. Rezervy a nedostatky zůstávají ve vytváření maximálního prostoru pro spontánní činnost.

Hodnocení kvality vzdělávací činnosti

V realizaci pedagogického procesu převažovaly konzervativní a rutinní přístupy učitelů s minimálním podílem tvořivosti a nápaditosti. Pro spontánní činnosti nebyl vytvořen odpovídající časový prostor.

Jednotlivé sledované jevy byly inspekci hodnoceny takto:

Plánování a podmínky vzdělávací činnosti školy, organizace, formy a metody, interakce a komunikace jako průměrné. Účinnost a způsob použití motivace a systému hodnocení jako pouze vyhovující.

Sledovaná kvalita vzdělávací činnosti mateřské školy byla celkově na průměrné úrovni.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Hodnocení vzdělávací činnosti loňského školního roku, které je přílohou ročního plánu, popisuje stanovené koncepční cíle bez analytického rozboru. Závěry uvedené ve výroční zprávě doporučují východiska pro zkvalitnění pedagogického procesu, ale tato doporučení nejsou dále využita jako podklad pro stanovení nových cílů. Koncepce školy zpracovaná na školní rok obsahuje obecně platné dlouhodobé cíle. Konkrétně jsou zpracovány dílčí úkoly zaměřené na jednotlivé věkové skupiny. Jejich rozsah je však velice omezený, zejména ve třídě nejmladších dětí, ve které jsou zařazeny i děti střední a starší věkové skupiny. Cíl stanovený pro nejstarší věkovou skupinu je zúžen do záměru k intenzivní přípravě pro vstup do základní školy, což v tomto pojetí není v souladu s cíli současné předškolní výchovy. Obecnost koncepčních záměrů nedává konkrétní podklad pro jejich návazné začlenění do krátkodobého plánování. Součástí ročního plánu jsou dílčí plány pro další oblasti chodu školy (plán kontrolní a hospitační činnosti, plán porad, plán dalších aktivit). Přílohou plánu jsou organizační dokumenty řídící činnosti.

Kompetence pracovníků jsou podrobně vymezeny, nejrozsáhlejší díl účasti na řízení je delegován na zástupkyni. Organizační struktura je vytvářena vnitřním řádem školy, rozpisem služeb učitelů a pracovní doby provozních zaměstnanců, časovým rozvržením dne směrem k dětem a závaznými pokyny pro rodiče, vyvěšenými v centrální chodbě. Informace směrem k rodičům jsou zveřejňovány na nástěnkách v šatnách a seznamují rodiče s týdenními tématy vzdělávací činnosti, texty básní a písní a aktivitami, které škola nabízí. Osobní kontakt s rodiči je zajišťován prostřednictvím školnice při přijímání a odvádění dětí a formou domácích telefonů. Společná jednání s rodiči probíhají 1-2x ročně, třídní schůzky jsou organizovány v jednotlivých třídách. Účast rodičů je vítána zejména na mimoškolních akcích. Informace uvnitř zařízení jsou předávány osobním kontaktem ředitelky se zaměstnanci a dalšími formami (záznamové vzkazové sešity, pedagogické rady a provozní porady, informační letáky). Pedagogické rady mají dle zápisů z jednání charakter poradního orgánu. Důvěrné informace jsou chráněny před zneužitím. Poradenská činnost školy spočívá v případě potřeby v konzultacích s rodiči i odborníky. Škola je také v kontaktu s pracovníky pedagogicko-psychologické poradny, učiteli základních škol a logopedem.

Zájmové aktivity jsou plánovány i uskutečňovány v širokém rozsahu, škola se snaží vyhovět rodičům. Pořádá kroužky seznamování s anglickým jazykem, pohybový, výtvarný, pracovní a kroužek elementárního seznamování s počítačovou technikou. Do kroužků, které většinou probíhají v odpoledních hodinách, jsou zařazovány převážně nejstarší děti. Další akce jsou

organizovány mimo školu (plavání, výlety, návštěvy ZŠ, škola v přírodě). Nadměrná četnost dalších aktivit nepříznivě ovlivňuje psychohygienické klima předškolního zařízení. Prezentace školy na veřejnosti je uskutečňována formou účasti ve výtvarných a sportovních soutěžích.

Dokumentace školy je vedena na předepsaných dokumentech, nedostatky ve vedení byly s ředitelkou během inspekční činnosti projednány. Ředitelka má odpovídající právní povědomí, reaguje na legislativní změny. Rozpis pracovní doby zaměstnanců se zařazením přestávek na oddech je již zpracován a realizován.

Ředitelka školy uplatňuje liberální styl řízení, který se projevuje především důvěrou v zaměstnance a v respektování jejich názorů. Proklamovaná volnost v pedagogickém stylu však není učitelkami příliš využívána, převažuje tradiční způsob vedení pedagogického procesu. Další vzdělávání učitelek probíhá v Pedagogickém centru Plzeň. Zúčastňují se všechny učitelky, dle vlastního zájmu. Výběr témat vzdělávání není ředitelkou korigován směrem k individuálním potřebám jednotlivých učitelek a v souladu s koncepčními záměry školy. Aplikace získaných poznatků do praxe nebyla při inspekci výrazně zaznamenána. Ředitelka při rozborech z hospitační činnosti prokázala schopnost sebereflexe. Vzhledem k učitelkám však hodnotila převážně pozitivně, bez pojmenování metodických nedostatků. Z výrazně kladného hodnocení učitelek vyplývá nízká náročnost ředitelky na profesní úroveň pedagogického kolektivu.

Vnitřní kontrolní činnost je zajišťována vytvořeným systémem řízení a spoluúčasti na vedení školy. Ředitelka kontroluje plnění delegovaných kompetencí u všech pracovníků dle zadání v dílčím plánu. Pro hodnocení pedagogického procesu je vytvořen plán kontrolní a hospitační činnosti. Hospitační cíle zpracované na letošní školní rok částečně vycházejí z koncepčních záměrů školy. Některé však jsou zaměřeny na oblasti, které jako povinnosti učitelek vyplývají z pracovního řádu. Zápisy z hospitačí jsou zachyceny písemně na jednotných formulářích, se závěry a formálním doporučením pro další činnost. Při sledování řízených aktivit ředitelka hodnotí především způsob vedení činnosti učitelkou, bez přihlídnutí k možnosti spoluúčasti a seberealizace dítěte. Spontánní činnosti zatím hospitovány nebyly.

Hodnocení kvality řízení

Koncepční záměry nejsou stanoveny na základě analýzy výsledků vzdělávací činnosti v uplynulém školním roce, ale jsou pojaty obecně. Toto pojetí neumožňuje návaznost v plánování střednědobém a krátkodobém, stanovení konkrétních cílů, ani diferencování dle věku dětí v heterogenní třídě. Efektivnost plánování je průměrná. Organizační uspořádání předškolního zařízení předpokládá spoluúčast všech zaměstnanců na řízení tak, že každý zodpovídá za svěřený úsek chodu školy. Funkčnost organizační struktury a informačních systémů má velmi dobrou úroveň. Uplatňovaný styl řízení poskytuje zaměstnancům široký prostor v realizaci pedagogického procesu, včetně možnosti volby témat dalšího vzdělávání. Souvislost mezi vybranými tématy vzhledem ke zvyšování kvality pedagogické práce není ředitelkou důsledně sledována. Systém a efektivita ve vedení a motivování lidí má úroveň pouze vyhovující. Hospitační a kontrolní činnost je zaměřena především na vedení řízených vzdělávacích aktivit učitelkou, z pohledu organizace, forem a metod, nikoliv z pohledu uspokojování potřeb dětí, jak je v koncepci proklamováno. Rozsah a účinnost kontrolních mechanismů má průměrnou úroveň.

Kvalita řízení je průměrná.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol ze dne 28. 3. 1996, čj. 447/96
- Výpis ze sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 16. 9. 1999
- Zakládací listina školy ze dne 1. 1. 1996
- Výkaz o mateřské škole ke 30. 9. 2000
- Rozhodnutí o OŠD 7x
- evidenční listy, docházky, Přehled výchovné práce 3x, roční tématické okruhy, týdenní plány
- Kniha úrazů, personální dokumentace
- Organizace výchovné činnosti a vnitřní řád školy s přílohami (hodnocení šk. roku 1999/2000, koncepce školy, plán kontrolní a hospitační činnosti, plán akcí školy, režim dne, kritéria pro hodnocení, delegování pravomocí, plán pedagogických a provozních porad, plán spolupráce s rodiči)
- Výroční zpráva, zápisy z hospitací, z jednání s rodiči, z pedagogických a provozních porad
- Informace a organizační pokyny pro rodiče na nástěnkách
- smlouvy o pronájmu prostor, vyjádření hygienika
- podkladová inspekční dokumentace, poslední inspekční zpráva ze dne 2. 10. 1996

ZÁVĚR

Pozitiva:

- *Převažující přátelské vztahy mezi dětmi a učitelkami,*
- *účelné vybavení mateřské školy,*
- *velmi dobrá úroveň vzdělávací práce ve 2. třídě*
- *organizační schopnosti ředitelky.*

Negativa:

- *Málo efektivní způsob plánování vzdělávacích činností a koncepčních cílů (chybějící propracovanost obsahové a motivační složky, inspirativní a inovační prvky),*
- *u většiny učitelek neefektivní a nepodnětná motivace vzdělávací činnosti,*
- *převaha řízených aktivit, malý prostor pro spontánní činnosti*
- *absence realizace poznatků z dalšího vzdělávání, výběr vzdělávacích akcí není účelný vzhledem ke zvyšování kvality pedagogické práce školy,*
- *formální, nesystémová hospitační činnost ředitelky.*

Mateřská škola poskytuje dětem soustavnou výchovně-vzdělávací péči. Ve své každodenní činnosti plní základní didaktické cíle předškolní výchovy včetně přípravy dětí na školní docházku. Inspekci sledovaný způsob realizace pedagogického procesu preferoval orientaci na plnění vzdělávacích cílů před tvořivými přístupy, aktivním přirozeným učením či emočním prožitkem dětí. Tím formy, metody a motivace vzdělávacích činností neodpovídaly současnému pojetí předškolní výchovy.

Řízení mateřské školy nemá ve všech oblastech jednotnou úroveň. Ředitelka je úspěšná v organizaci chodu školy, včetně informačních systémů. Oblasti plánování, vedení a motivování lidí po stránce metodické vykazují nejasnost ve stanovení koncepčních priorit a nedůslednost v kontrole jejich plnění.

Celkově je škola hodnocena jako průměrná.

Finanční prostředky přidělované ze státního rozpočtu jsou vzhledem k účelu jejich poskytnutí využívány efektivně.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

		Razítko
Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Stanislava Vandová	Vandová v. r.
Členové týmu	Mgr. Hana Ratzová	Ratzová v. r.

V Praze dne 31. ledna 2001

Datum a podpis ředitelky předškolního zařízení stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 2. února 2001

Ředitelka předškolního zařízení

Podpis

Mgr. Dana Valdmanová

Valdmanová v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti předškolního zařízení dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitelka předškolního zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Magistrát m. Plzně, OŘMPMT	2001-02-16	015 76/2001-1505
Zřizovatel	2001-02-16	015 75/2001-1505

Připomínky ředitelky předškolního zařízení

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nepodány